Jukka Leskelä
8.2.2018

Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: E 106/2017 vp Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018

Energiateollisuuden lausunto Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiasta

Energiateollisuus ry (ET) kiittää kuulemispyynnöstä.

Lausumme ainoastaan Ilmasto ja puhdas energia -kokonaisuudesta. Muilta osin tuemme ja yhdymme Elinkeinoelämän keskusliiton lausuntoon.

Ilmasto ja energiapolitiikkaan tarvitaan Suomen kansallinen, strateginen näkökulma

Energia-ala elää voimakasta teknologista murrosta. Samaan aikaan ilmastomuutoksen torjunnalla on kiire ja ilmastopolitiikka on sekä EU:n että globaalin agendan kärkisijoilla. Energia ja ilmasto ovat vahvasti linkittyneet keskenään.

Suomi on monella mittapuulla merkittävä energiamaa. Vientimme on pitkälti energiaintensiivisen vientiteollisuuden varassa. Oma elintasomme ja hyvinvointimme nojaavat toimivaan energiajärjestelmään. Suomen energiateknologian vienti on erittäin merkittävää, luokkaa 10 miljardia euroa vuodessa. Olemme edistyksellinen niin uusiutuvan energian hyödyntäjänä kuin energiaan liittyvien päästöjen vähentäjänä EU:ssa.

Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia on energia- ja ilmastopolitiikan osalta varsin operatiivisella tasolla. Energiaa ja ilmastopolitiikkaa koskevia linjauksia ei kytketä pidemmän aikavälin strategiaan eikä varsinaisia strategisia linjauksia esitellä. On tietysti tärkeätä, että Valtioneuvosto määrittelee tavoitteet parhaillaan käsittelyssä olevien asioiden osalta. Strategiassa olisi kuitenkin katsottava myös pidemmälle. Valtaosa esitellyistä asioista on jo merkittävästi edennyt ja kirjaukset ovat jo nyt niiltä osin vanhentuneet.

Tulevana EU-puheenjohtajamaana Suomen olisi nostettava katsetta ja määritettävä, mitä EU:n energia- ja ilmastopolitiikalta haluamme. Seuraaan komission työohjelman valmistelun vaikuttamisaika on jo nyt.

Päästötavoitetta on vahvistettava ja markkinavoimia hyödynnettävä päästökauppaa kehittämällä

Ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi energian tuotannosta ja käytöstä on saatava ilmastoystävällistä nopeasti. EU:n tämänhetkiset ilmastolupaukset eivät vastaa Pariisin sopimuksen kunnianhimon tasoa.

Suomen tulee mielestämme edistää EU:n päästötavoitteiden kiristämistä vastaamaan Pariisin sopimuksen kunnianhimon tasoa. Valmistelun olisi edettävä myös Suomessa jo kuluvan vuoden aikana.

Päästötavoitteet edellyttävät niin mittavia investointeja ja toimia, että niiden saavuttaminen ei ole realistista julkisen rahoituksen tai tukimekanismien varassa. Markkinavoimat on valjastettava tavoitteen saavuttamiseksi.

Energiateollisuus ry
Fredrikinkatu 51–53 B, 00100 Helsinki
PL 100, 00101 Helsinki
Puhelin: (09) 530 520, faksi: (09) 5305 2900
www.energia.fi

EU:n päästökauppajärjestelmä on koko yhteisön kattava yhtenäinen markkinavetoinen tapa alentaa päästöt halutulle tasolle. Se koskee melkein puolta EU:n kasvihuonekaasupäästöistä.

Kuluvana talvena syntynyt sopu päästökaupan vahvistamisessa EU:ssa luo erinomaiset edellytykset vahvistaa päästökauppaa EU:n ilmastopolitiikan tärkeimpänä instrumenttina

Suomen olisi otettava aktiivinen myönteinen kanta päästökaupan vahvistamiseen ja päästökaupan kiintiön asettamiseen tasolle, joka vastaa Pariisin sopimuksen kunnianhimon tasoa. Suomi ei ole toiminut tämän osalta johdonmukaisesti eikä EU-toimijoille välity selkeää kuvaa siitä, mitä Suomi päästökaupan osalta ajaa. Strategiassa kuvatun päästöoikeuksien ilmaisjaon kansallisen edunvalvonnan rinnalla on merkittävästi vahvistettava viestiä ja toimia sen puolesta, että päästökauppa ohjauskeinona vahvistuu.

EU:n päästökauppajärjestelmän toimivuutta voi vahvistaa myös laajentamalla päästökaupan kattavuutta. Energiateollisuus tukee koko eurooppalaisen lämmityksen liittämistä päästökauppaan. Se olisi viisas strateginen valinta myös Suomelta. Valtaosa EU:n lämmityksestä on päästökaupan ulkopuolella, kun taas Suomen lämmitys on lähes kokonaisuudessaan päästökaupan piirissä.

Sähkömarkkinoiden kehittämisestä ja laajentamisesta on huolehdittava

Päästömarkkinoiden lisäksi tarvitsemme laajat ja yhtenäiset eurooppalaiset sähkömarkkinat. Suomen on otettava aktiivinen ote niin pohjoismaisen sähkömarkkinan kehittämisestä kuin markkinoiden avaamisessa koko EU:n osalta.

Tuemme Valtioneuvoston strategiassa ja EU:n energiapolitiikassa olevaa lähestymistapaa huolehtia siitä, että asiakas on energiamarkkinoiden keskiössä. Se on keskeinen osa markkinavetoista energiamurrosta ja edesauttaa merkittävästi myös ilmastotavoitteen saavuttamisessa.

Suomalainen tapa hyödyntää metsäenergiaa on kestävää ja vastuullista

Pidämme tärkeänä sitä työtä, jota on tehty metsäbioenergian käyttöedellytysten turvaamiseksi. Metsäenergia korvaa fossiilista tuontienergiaa ja turvetta ja mahdollistaa uusiutuvan energian laajamittaisen kasvun paljon energiaa tarvitsevassa maassamme. Metsäenergian kotimainen käyttö perustuu yksinomaan kestävän metsätalouden ja metsänhoidon sivutuotteiden hyödyntämiseen samalla kun voimme huolehtia siitä, että metsien hiilisisällön kasvu jatkuvasti ylittää merkittävästi metsän kokonaiskäytön aiheuttaman poistuman. Suomalaisen metsäenergian käyttöedellytysten varmistaminen on edelleen Suomen EU-politiikassa keskeistä.

Energiamurros ja ilmastopolitiikka tarvitsevat tuekseen tutkimus- ja kehitystyötä

Energia- ja ilmastopolitiikka edellyttää myös merkittävää manostusta tutkimus- ja kehitystoimintaan. EU:lla on keskeinen rooli julkisen talouden T&K-panoksiin. Suomen on mielestämme syytä huolehtia siitä, että niin EU:ssa kuin Suomessa panostukset kestävän energiajärjestelmän, biotalouden ja kiertotalouden tutkimukseen kasvavat eivätkä supistu.